

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

**A RÉSZVÉNYESEK NEM VAGYONI JOGAI A MAGYAR ÉS
ROMÁN TÁRSASÁGI JOGBAN**

Fegyveresi Zsolt

Témavezető: Dr. Szikora Veronika egyetemi tanár



DEBRECENI EGYETEM
Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Debrecen, 2019

I. Az értekezés előzményei, témája és célkitűzései

A részvénytársaság a gazdasági társaságok legösszetettebb vállalkozási formája. A részvénytársaság tőkeegyesítő társaság, amelyben a társult tagok (részvényesek) személyes tulajdonságai kevésbé fontosak és a nagyobb hangsúly az általuk rendelkezésre bocsátott erőforrásokon, a tőkén van. A részvénytársaságról az is elmondható, hogy olyan tőkeegyesülés, amely a részvényesektől függetlenül is képes működni.

A részvénytársaság szervezeti működésében a demokratikus igazgatás elve érvényesül, ahol főszabály szerint a társaság közgyűlésein a részvényesek többsége hozhat érvényes határozatot, a vezető tisztségviselők feladata a társaság irányítása, a felügyelőbizottság a társasági érdekek megóvásának céljából az ügyvezetést ellenőrzi és a könyvvizsgáló a társaság törvényes működésének egyik biztosítója.

Részvényesi szempontból a vagyoni jogok fontosabbnak tűnhetnek, mind a nem vagyoni/szervezeti jogok, hiszen a „befektető” elsődleges célja a nyereség megvalósítása, ami osztalék kifizetés vagy árfolyamnyereség (nyilvánosan működő részvénytársaságok esetében a részvény vételi és eladási ára közötti különbség) formájában jut el hozzá. A nyereség megvalósítása szempontjából a részvényes számára azonban az is nélkülözhetetlen, hogy a társaság eredményesen működjön, mert osztalékot csak annak adózott eredményéből kaphat. Éppen azért, hogy a részvényes a társaság gazdálkodását befolyásolni tudja, érdekében állhat, hogy döntéseivel hatást gyakoroljon annak irányítására. Ezt a befolyást elsődlegesen a nem vagyoni/szervezeti jogainak gyakorlásával valósíthatja meg.

A magyar jogtörténeti szakirodalomban megfogalmazott álláspont szerint a részvényesek két csoportja alakult ki: „az egyik kis csoport az állandó nagy részvényesek, akik megszűntek névtelen tőkésnek lenni és döntő befolyást tudtak gyakorolni a vállalat irányítására. Velük szemben állt a kisértvényesek nagy tömege, akik csak az osztalék vagy az árfolyamnyereség érdekében vásároltak részvényeket, de a társaság ügyeibe nem tudtak, s általában nem is akartak beleszólni. A kisértvényes már nem is vállalkozó, hanem szinte kölcsönadó lett.”¹ Amint az az idézett

¹ Horváth Attila, *A magyar kereskedelmi jog története*, In: Mezey Barna (szerk.), *Magyar jogtörténet*, Osiris Kiadó, Budapest, 2004, 180.

szakirodalmi szövegrészből is kitűnik, elsősorban a részvénytársaság „nagy részvényeseinek” szempontjából lehet fontos az, hogy nem vagyoni/szervezeti jogait gyakorolják, mert ők azok, akik ténylegesen meghatározó befolyással tudnak lenni a társaság irányítására. Természetesen a vagyoni és nem vagyoni/szervezeti jogok az egyenlő bánásmód elve alapján egyaránt a kisebbséget is megillető jogoknak tekintendők, éppen ezért a társasági jogi szabályozások különös figyelmet fordítanak a kisebbségi tagok nem vagyoni jogai gyakorlásának biztosítására, így például a közgyűlés összehívásának kezdeményezésére vagy a napirend kiegészítésének jogára.

Értekezésünkben a részvényesek legalapvetőbb nem vagyoni/szervezeti jogait vizsgáljuk a magyar és román társasági jogban. Álláspontunk szerint a vizsgálandó téma aktualitását elsősorban az adja, hogy a részvényesi nem vagyoni jogok gyakorlásának biztosítása és ezek védelme állandó jelleggel jelen vannak a különböző társasági jogi normákban. Ugyanakkor a vizsgálódás tárgyát képező téma, a releváns társasági jogi normák értelmezése, a bíróságok gyakorlatában is gazdagon tetten érhető.

Bár a magyar és román társasági jog eltérő dogmatikai alapokon nyugszik – a magyar társasági jogban főként a német, míg a román társasági jogban a francia hatás mutatható ki –, a hatályos szabályok mindkét ország esetében hasonlóságot mutatnak. Számos különbség, főként a joggyakorlatban kialakult megoldások eltérése is kimutathatók. Értekezésünkben arra vállalkozunk, hogy a részvényeseknek biztosított nem vagyoni jogok szempontjából megvizsgáljuk e két ország hatályos társasági jogi rendelkezéseinek gerincét képező szabályokat.

Amint azt az összehasonlító társasági jogi elemzés jelentősége kapcsán a magyar jogi szakirodalomban is rögzítik, a különböző nemzeti társasági jogok tapasztalatainak összevető értékelése, következtetések megfogalmazása a társasági jogok fejlődésének sikeréhez járulhat hozzá.²

² SZIKORA Veronika, *Az összehasonlító jog fókuszában: az európai társasági jogi jogközelítés*, In: SZIKORA Veronika – ÁRVA Zsuzsanna (szerk.), *Jogtudomány a jogfejlődés szolgálatában. Szemelvények a modern jogi kutatások köréből*, A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának kiadványa, Debrecen, 2017, 182.

II. Az értekezés hipotézisei

Kutatásunk kapcsán a következő *hipotézisek* fogalmazhatók meg:

1. A magyar társasági jog német típusú társasági jogként, a román társasági jog pedig elsősorban francia típusú társasági jogként alakult ki. Vizsgálódásunkkor felmerült az a kérdés, hogy a részvénytársasági és főként részvényesi jogok kapcsán megnyilvánulnak-e alapvető eltérések a hatályos magyar és román társasági jogi szabályozások között. A következtetésünk abba az irányba mutat, hogy a valóságban a hatályos társasági jogban nincs erőteljes eltérés, egyfelől a jogharmonizációnak köszönhetően, de legalább ennyire fontos, hogy a részvényesek nem vagyoni jogait megalapozó, jogilag védett érdekek (a részvényesek megfelelő tájékoztatása vagy a döntéshozatalban való részvételük biztosítása stb.) azonosak mindkét államban, és ennek következtében a jog is hasonló megoldásokat fog kialakítani.

2. A román szabályozás részben elavult, nagyon gyorsan készült a rendszerváltás után, alapvető modellje pedig a II. Károly Kereskedelmi Törvénykönyv,³ tehát egy 1940. évi viszonyokat tükröző jogszabály, amelyet legalább negyven alkalommal módosítottak az elmúlt huszonnyolc évben – gyakran EU harmonizációs kényszerből –, megtörve ezzel a jogszabály belső egyensúlyát és koherenciáját. Ezzel szemben a magyar szabályozás új és így a legutolsó állapotát jelzi a társasági jog nemzetközi fejlődésének. Ezt a hipotézist az értekezés fő vonalaiban vissza is igazolja.

3. A magyar társasági jog újdonsága, a széles körű diszpozitivitás jogbizonytalanságot is eredményezhet, elsősorban a részvénytársaságok esetében. Ez néhány esetben, amikor adott norma kógens vagy diszpozitív jellegének megállapítására kerül sor, reális nehézségeket vet fel. Ezt a kérdést általánosan nem volt célunk elemezni, ezzel a szakirodalom folyamatosan foglalkozik,⁴ a joggyakorlat is még keresi a helyes megoldásokat, és az ilyen

³ VERESS Emőd, *A magánjog újrakodifikálásának kísérletei II. Károly idejében*, In: VERESS Emőd (szerk.), *Erdély jogtörténete*, Forum Iuris Könyvkiadó, Kolozsvár, 2018, 465-466.

⁴ SÁRKÖZY Tamás, *Az új Ptk. jogi személy könyvéről*, Jogtudományi Közlöny, 2013/68., 461-470. SÁRKÖZY Tamás, *Még egyszer a Ptk. jogi személy könyve*

általános elemzés akár külön tudományos kutatás tárgyát képezhetné. Viszont a részvényesek nem vagyoni jogai kapcsán felmerülő vitatott, vagy vitatható kérdésekre ki kellett térnünk (például a felügyelőbizottság megválasztása kapcsán jelentkező kérdések), és ezek vizsgálata a dolgozat fontos részét képezi.

4. A joggyakorlat kapcsán azt a hipotézist állítottuk fel, hogy a bíróságok a részvényesi jogok megfelelő védelmét és érvényesülését biztosítják. A kutatás során kiderült, hogy a magyarországi bírósági gyakorlatban akár a gazdasági társaságok különböző, egymást követő szabályozásain átívelő módon, következetesen alkalmazták a részvényesi jogokra vonatkozó előírásokat, fokozatosan fejlesztve, a felmerülő új problémákra megoldást keresve a kapcsolódó joganyag értelmezését. A román jogrendszerben is számottevő bírósági gyakorlata van a nem vagyoni részvényesi jogoknak, viszont ez a gyakorlat nem mutatja azt a következetességet és viszonylagos kiszámíthatóságot, ugyanis vannak kritikus kérdések, amelyek esetén jogbizonytalanság áll fenn, ami annak tudható be, hogy a különböző ítélőtáblák szintjén nem egységes a kialakult joggyakorlat. Ez egyébként összefügg a második pontban jelzett hipotézis kapcsán levont következtetéssel: a sorozatos módosítások következtében koncepcionális töredezettség alakult ki a jogszabály szerkezetében, ami a bírói jogalkalmazás minőségére is közvetlenül és negatívan hatott.

III. Az értekezés szerkezete és a kutatás módszertana

Az értekezés nyolc fejezete három fő részre oszlik. Az első szerkezeti egység a bevezető fejezetet foglalja magába, melyben megindokoljuk

állítólagos diszpozitivitásáról, Gazdaság és Jog, 2015/11., 8–14. AUER Ádám, *A diszpozitivitás jelentősége a társasági jogban*, Magyar Jog, 2016/7–8, 395–404. AUER Ádám, *Gondolatok a Ptk. Harmadik könyvének diszpozitív szabályozásáról*, In: AUER Ádám – DÚL János (szerk.), *Opuscula Civila 2016-2017*, Budapest, Dialog Campus Kiadó, 2019, 52-63. VÉKÁS Lajos, *A diszpozitív szabályozás elve és az elv kérdőjelei a gyakorlatban*, Magyar Jog, 2018/7–8., 385–391, VERESS Emőd, *Lehetséges-e Magyarországon bemutatóra szóló részvényt kibocsátani? Megjegyzések a magyar társasági jog kógcenciájáról és diszpozitivitásáról*, Gazdaság és Jog, 2010/8, 21-25. KISFALUDI András, *A jogi személyek szabályozása az új Polgári Törvénykönyvben*, Jogtudományi Közlöny, 2013/7-8, 333-342.

témaválasztásunkat, megjelöljük az értekezés során vizsgálni kívánt jogrendszereket, a célkitűzéseket és hipotéziseinket. A bevezető fejezetben (1. fejezet) ismertetjük az értekezés kutatás módszertanát is. A második szerkezeti egység hat fejezete (2-7. fejezetek) az értekezés „gerincét” képezi. Ezekben a fejezetekben a részvényes nem vagyoni jogait vizsgáljuk. A második fejezetben a részvényes személyét vesszük górcső alá, a részvényesi jogviszony keletkezésének és megszűnésének eseteit, a részvényesi jogok lehetséges osztályozását ismertetjük.

A következő fejezetekben az általunk vizsgált nem vagyoni jogok elemzésére kerül sor. Az öt nem vagyoni jogosultság vizsgálatára a következő sorrend szerint történik: az információhoz való jog, a közgyűlésen való részvétel joga, a szavazáshoz való jog, a vezető tisztségviselők és felügyelőbizottsági tagok jelölésének és megválasztásának joga és a közgyűlési határozatok bírósági felülvizsgálatának joga. A jogokat vizsgáló fejezeteket az adott nem vagyoni jogra vonatkozó bevezető résszel indítjuk, ezt követően külön alfejezetekben vizsgáljuk a magyar és román társasági jogi szabályozást és a vonatkozó joggyakorlatot, majd mindegyik fejezet végén rövid összegző rész található, melyben néhány komparatív következtetés bemutatására kerül sor. Az utolsó fejezetben (8. fejezet) az értekezés eredményeinek az összefoglalását végezzük el, kiemelve a legfontosabb eredeti tudományos eredményeket.

Vizsgálatunk során a társadalomtudományi kutatások több módszerét alkalmaztuk: a jog-összehasonlító, a leíró-elemző, a következtetés módszereit és ott ahol szükségesnek ítéltük meg, a történeti módszert is használtuk. A tudományos eredmények eléréséhez elvezető folyamatban a kutatás egyik elkerülhetetlen módszere volt a témát érintő magyar és román társasági jogi szakirodalom forrásainak a feltárása és feldolgozása, a kutatás témájához kapcsolódó jogszabályok összegyűjtése és összehasonlító vizsgálata, a releváns joggyakorlat elemzése. A jog-összehasonlítás módszere alapján figyelembe vettük az összehasonlított jogrendszerek között kimutatható hasonlóságokat és különbségeket. A leíró-elemző módszer segítségével igyekeztünk a jogszabályszövegekben jelentkező problémákat meghatározni, az értelmezési kérdésekre rávilágítani. A leíró-elemző módszerhez szorosan kapcsolódik a következtetés módszere, melynek segítségével új álláspontok megfogalmazására törekedtünk.

IV. Az értekezés új tudományos eredményei

A kutatás során egyfelől a magyar és a román szakirodalom és joggyakorlat összehasonlító szintézisét, elemzését végeztük el. Az egyszerű összehasonlításon túl is sikerült tudományos, akár gyakorlati relevanciával is bíró eredményeket elérni. A jelen összegző fejezet a dolgozat legfontosabb eredeti tudományos eredményeit tartalmazza, azzal a megjegyzéssel, hogy ezek az eredmények a vizsgált terület korábbi szakirodalmára és a releváns bírói gyakorlatra természetes módon épülnek rá.

A kutatás következő tudományos eredményeit szeretnénk kiemelni:

1. A részvényesek tájékoztatáshoz való joga kapcsán a magyar társasági jogi szabályozás szerint, a részvényesek a közgyűlés napja előtt legalább 8 nappal, írásban benyújtott kérelemben felvilágosítást kérhetnek a napirendi pontokra vonatkozóan. A felvilágosítást tartalmazó választ a részvényesek a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal meg kell kapják. A jogszabály nem tartalmaz a válaszadás formájára vonatkozó előírást, de a megfogalmazásból arra következtethetünk, hogy ezt írásban kell megadni. Fontos megemlíteni, hogy ez a részvényesi jog kizárólag a közgyűlés napirendi pontjaiban megfogalmazott ügyekkel kapcsolatban gyakorolható. Az igazgatóság a felvilágosítási kérésre a választadást megtagadhatja, ha a közgyűlés napirendi pontjaitól idegenek a kérdések.

Véleményünk szerint a 8 napos határidő csak az írásban megfogalmazott felvilágosítási kérésre vonatkozhat, és nem korlátozhatja a részvényes Ptk. 3:257. §-ban biztosított közgyűlésen történő felvilágosítására vonatkozó jogát. Amennyiben tehát a részvényes elmulasztott legalább 8 nappal a közgyűlést megelőzően írásbeli felvilágosítást kérni, megteheti ezt a közgyűlésen.

2. A tájékoztatáshoz való jog kapcsán kiemelnénk még a Ptk. 3:258. § (2) bekezdésének rendelkezéseit, amely a számviteli törvény szerinti beszámolóval és a vezető tisztségviselők jelentésével kapcsolatos tájékoztatási jogot rögzíti. A §. értelmében az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság a beszámolónak és a jelentéseknek a lényeges adatait a közgyűlést megelőzően legalább 15 nappal köteles a részvényesek tudomására hozni. A tájékoztatás természetesen hamarabb is megtörténhet, ez nyilvánvalóan következik a §. megfogalmazásából, azonban 15. napnál rövidebb határidőt az alapszabály nem írhat elő. A jogszabály nem részletezi,

hogy mi számít a jelentés kapcsán lényeges adatnak és azt sem, hogy ezeket az adatokat hogyan kell a részvényesek rendelkezésére bocsátani. Meglátásunk szerint a lényeges adatok közlésének a módját az alapszabályában kell rögzíteni. Amennyiben erre nem került sor, akkor a közgyűlési meghívó megküldésének az előírásait kell figyelembe venni.

3. Amint azt a román szabályozás kapcsán ismertettük, a jogi szakirodalomban és a joggyakorlatban eltérő vélemények vannak azzal kapcsolatosan, hogy a tájékoztatáshoz való jog vonatkozásában a meghívónak milyen részletességgel kell a napirendi pontokat ismertetnie. Meglátásunk szerint a Társaságokról szóló törvény rendelkezéseiből csak az következik, hogy a közgyűlési meghívóban világosan és egyértelműen fel kell tüntetni a megtárgyalásra kerülő napirendi pontokat, azonban a jogszabály nem rendelkezik azok részletekbe menő ismertetéséről. Az adott témakör tárgyalásakor ismertetett bírói gyakorlattal egyetértve álláspontunk az, hogy nem elégséges csak egyszerűen felsorolni a napirendi pontokat, hanem ezekhez a hatékony és előzetes információátadás érdekében magyarázatot is kell fűzni.

A napirendi pontok pontos megjelölésének célja a részvényesek tájékoztatása. A közgyűlési meghívóban feltüntetett napirendi pontok tartalma kapcsán a szakirodalmi álláspont az, hogy nem szerencsés az olyan megfogalmazás, mint „egyebek” vagy „egyéb ügyek”. Ezek a túl általános kifejezések félreértésekhez vezetnek és tulajdonképpen a jogszabályban meghatározott elvárásokat sem teljesítik.⁵ Álláspontunk szerint az „egyéb” kérdésekben a közgyűlésen határozat nem hozható, hacsak erről a részvényesek egyhangúan nem döntenek. Ellenkező esetben a közgyűlési határozatot a határozatot ellenző részvényesek és azok a részvényesek, akik nem vettek részt a közgyűlésen a bíróságon megtámadhatják.

4. A részvényes kérdésfeltevés joga kapcsán ismertettük, hogy a román szabályozás lehetővé teszi a részvényesek számára, vagyoni hozzájárulásának mértékétől függetlenül, hogy a közgyűlés összehívását követően, de még annak megtartása előtt a társaság működésével kapcsolatos kérdéseket intézzen a társaság vezető tisztségviselői felé. A kérdéseket írásban kell a vezető tisztségviselőkhöz eljuttatni, akik a közgyűlés keretében

⁵ GEORGESCU, *i.m.* 318.

válaszolnak a feltett kérdésekre. Arról, hogy a válaszadásra szóban vagy írásban kerül sor a jogszabály nem rendelkezik. Álláspontunk szerint a válaszadás megtörténhet csak szóban, az elhangzottakról jegyzőkönyv készül, majd a részvényes információs jogára való hivatkozással arról a közgyűlést követően másolatot kérhet.

5. A közgyűlésen való részvételi jog kapcsán kiemeltük, hogy a magyar szabályozás a nyilvánosan működő részvénytársaság esetében előírja, hogy legfőbb szerv hatáskörébe tartozó kérdésekről közgyűlés tartása nélkül nem lehet határozatot hozni [Ptk. 3:268. § (3) bek.]. A jogszabályi rendelkezésből következik, hogy nyilvánosan működő részvénytársaság ülés tartása nélkül határozatot nem hozhat, így tehát nem élhet a 3:20. § által biztosított, ülés tartása nélküli határozathozatal lehetőségével. A rendelkezés meglátásunk szerint kógens, ettől eltérni nem lehet, ezért semmis az alapszabály azon rendelkezése, amely a határozathozatalt nyilvánosan működő részvénytársaság esetében ülés tartása nélkül is lehetővé teszi.

6. A Ptk. 3:271. § (1) bekezdése szerint zártkörűen működő részvénytársaság esetén a közgyűlést annak kezdőnapját legalább tizenöt nappal megelőzően, a részvényeseknek küldött meghívó útján kell összehívni. A § (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy részvényesi kérésre a közgyűlésre szóló meghívót elektronikus úton küldjék meg. Amint azt kiemeltük zártkörűen működő részvénytársaság esetében a közgyűlés összehívása egyszerűbb feladat lehet, hiszen a részvényesi struktúra átláthatóbb, mint nyilvánosan működő részvénytársaság esetén. Véleményünk szerint szerencsésebb és célszerűbb megoldás lenne, ha a közgyűlési meghívót zártkörűen működő részvénytársaság esetében úgy írásban, mint részvényesi kérésre elektronikus úton is megküldésre kerülne. Az ismertetett szakirodalmi álláspont⁶ szerint, az elektronikus aláírás vagy az üzenet azonosíthatóságát biztosító megoldás nélkül küldött e-mail azonban visszaélésekre adhat alkalmat, ezért az alapszabályban a meghívó biztonságos elküldése érdekében megfelelő informatikai megoldásokat kéne párosítani. Amint ismertettük, a román szabályozás úgy rendelkezik, hogy az e-mailben küldött meghívót minősített elektronikus aláírással kell ellátni. Egy ilyen megoldás átvétele a magyar szabályozásban is javasolt lenne.

⁶ GÁL Judit, In: PETRIK Ferenc (szerk.), *i.m.* 379.

7. A román társasági jogi szabályozás 2006. évi módosításáig az oształéklélsóbbiségi részvény tulajdonosai nem vehettek részt a társaság közgyűlésein. A módosítások következtében lehetővé vált a közgyűlésen való részvételük, azonban szavazati joggal továbbra sem rendelkeznek. A módosítások következtében felmerült az a kérdés, hogy az oształéklélsóbbiségi részvény tulajdonosai kezdeményezhetik-e a részvénytársaság közgyűlésének az összehívását. Nem értünk tehát egyet azzal az ismertetett állásponttal, miszerint az oształéklélsóbbiségi részvényesek nem kérhetik a társaság közgyűlésének az összehívását.⁷ Meglátásunk szerint ennek semmi törvényből fakadó akadálya nincs, sőt alapszabályban sem lehet ezt a jogot a részvényestől elvenni.

8. A kumulatív szavazás kapcsán a román jogi szakirodalomban olyan álláspont is fellelhető, amely szerint ez a szavazati rendszer nem biztosítja a részvényesi jogok egyenlőségét,⁸ de olyan álláspont is van amely szerint a kumulatív szavazás a szavazattóbbszörözés egyik típusa.⁹ Amint azt ismertettük, álláspontunk ebben a kérdésben az, hogy a kumulatív szavazati rendszer a társaság minden részvényese számára egyenlő jogokat biztosít. Az ismeretet példa is alátámasztja azt, hogy a kumulatív szavazati módszer alkalmazásakor minden részvényes „egyenlő bánásmódban” részesül. A szavazati rendszerrel a jogalkotó valóban a kisebbségi részvényesek képviseletét kívánja biztosítani a társaság testületi szerveiben, azonban meglátásunk szerint ezzel nem sérül a részvények által biztosított jogok egyenlőségének az elve. A második álláspontra reflektálva álláspontunk az, hogy a kumulatív rendszer nem képezi a szavazattóbbszörözés egyik típusát, hiszen a szavazattóbbszörözéssel ellentétben, ahol egy részvény többszörös szavazati jogot biztosít, kumulatív szavazáskor az arányosság elve nem sérül, azaz egy részvény továbbra is egy szavazatot biztosít. Bár a kumulatív szavazás jogintézményének magyarországi alkalmazása nem ismert és a szakirodalomban sem található e jogintézményre vonatkozó részletes leírást, álláspontunk szerint célszerű lenne e jogintézményt a magyar jogalkotónak vagy joggyakorlatnak meghonosítani.

⁷ CĂRPENARU – PIPEREA – DAVID, *i.m.* 398.

⁸ ȚUȚUIANU Adrian, *Piața de capital. Regimul juridic aplicabil participanților*, Editura Hamangiu, 2007, 130.

⁹ SCHIAU – PRESCURE, *i.m.* 330.

9. A szavazati jog esetleges kizárása és korlátozása kapcsán az idézett magyar jogi szakirodalmi álláspont szerint, a Ptk.-ban meghatározott eseteknek, amikor a szavazásra jogosult személy nem gyakorolhatja szavazati jogát, külső hatása nincs.¹⁰ Éppen ezért az idézett szerző álláspontja szerint a tagok vagy alapítók amennyiben meg tudnak egyezni egymással, a szavazati jog akkor is gyakorolható, ha ezt a Ptk. tiltaná. Ismertetett álláspontunk szerint a rendelkezés tartalmából és esetlegesen modellezhető céljából ez a diszpozitivitás egyértelműen nem állapítható meg. Így például, ha a közgyűlésen olyan határozat születik, amely határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít, vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít egy részvényt, az érdekelt részvényes adott határozathozatalban való részvétele véleményünk szerint nem csak a társaság érdekeit (belső ügy), hanem adott esetben a társaság hitelezőinek az érdekeit (külső ügy) is sértheti.

10. Amint azt ismertettük, a szavazatelsőbbégi jogot biztosító részvényosztályt és annak altípusait a román társasági jogi jogszabály nem nevesíti. Álláspontunk szerint a szavazattöbbszörös részvény kibocsátásának lehetősége a törvény megfogalmazásából következtethető. Az értekezésben hivatkozott hitelintézetekről és a tökemegfelelésről szóló 99/2006. számú sürgősségi kormányrendelet 12. cikkének (2) bekezdése, kifejezett tiltó rendelkezést tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a hitelintézetek alapszabályában eltérjenek az egy részvény – egy szavazat elvtől. Amennyiben a Társaságokról szóló törvény nem adna arra lehetőséget, hogy a részvénytársaságok többlétszavazati jogot biztosító részvényeket bocsássonak ki, szükségtelessé válna az említett sürgősségi kormányrendeletben megfogalmazott tiltás. Így tehát nem értünk egyet azzal a szakirodalmi állásponttal, amely szerint abból, hogy a Társaságokról szóló törvény csak a részvényekhez kapcsolódó szavazati jog korlátozásának a lehetőségét írja elő [Társaságokról szóló törvény 101. cikk (2) bek.], az következik, hogy a részvényhez többlétszavazati jog nem kapcsolható.

11. Amint arról szövegtünk, a megtámadási jog kapcsán, a megtámadására irányuló kereset benyújtására jogosult személyek körére vonatkozóan a román szabályozás rendelkezései nem egyértelműek. Ennek következtében az ismertetett szakirodalmi álláspontok is eltérőek arra vonatkozóan, hogy a részvényeseken kívül kik jogosultak a jogsértő közgyűlési határozatok ellen

¹⁰ KISFALUDI András, In: GÁRDOS Péter – VÉKÁS Lajos (szerk.), *i.m.* 228-229.

megtámadási keresettel élni. Anélkül, hogy a szakirodalmi véleményeket megismételnénk, hangsúlyozni szeretnénk, hogy nem értünk egyet ezzel az állásponttal, miszerint csak a részvényes igazgatótanácsi és igazgatósági tagok élhetnek megtámadási keresettel. A megtámadási kereset gyakorlására úgy a részvényes, mint pedig a nem részvényes igazgatótanácsi (igazgatósági) tagok jogosultak. Attól függetlenül, hogy a 132. cikk (6) és (7) bekezdésének rendelkezései erre egyértelműen nem utalnak – úgy ahogy arra sem, hogy a nem részvényes igazgatótanácsi (igazgatósági) tagok megtámadásra vonatkozó joga ki lenne zárva – meggyőződésünk, hogy ha a jogalkotó szándéka ezen jog kizárása lett volna, azt a jogszabály *expressis verbis* kimondta volna.

Kutatási hipotéziseinkre reflektálva elmondhatjuk, hogy a hatályos magyar és román társasági jogi szabályozások között, kiváltképpen a részvényesi jogok kapcsán nincs erőteljes eltérés. Amint ezt értekezésünk bevezető részében is megemlítettük, ennek elsődleges oka az Európai Unió társasági jogi jogharmonizációs és jogegységesítő törekvéseiben keresendő. A nemzeti társasági jogi jogszabályok hasonlóságán túlmenően azonban, legalább annyira fontos, hogy a jogilag védett részvényesi érdekek is azonosak, éppen ezért a jog is hasonló megoldásokat hoz létre. Megállapítható, hogy a két vizsgált jogszabály (a magyar Ptk. III. könyvének vonatkozó rendelkezései és a román Társaságokról szóló törvény) szövege között „minőségi” különbség mutatható ki. Ez annak tudható be, hogy míg az új magyar szabályozás megalkotásakor figyelembe vették a társasági jog nemzetközi fejlődésének tendenciáit, addig a román szabályozás elavultságát a jogalkotó az elmúlt több mint két és fél évtizedben számos módosítással és kevés sikerrel igyekezett „szinten” tartani. A módosítások megtörték a joganyag belső egyensúlyát és koherenciáját, ez pedig jogértelmezési problémákhoz vezethet.

A magyar és román társasági joggyakorlat vizsgálatából megállapítható, hogy míg a magyarországi bírósági gyakorlat a részvényesek nem vagyoni jogai kapcsán felmerülő társasági jogi problémákra következetesen kíván reagálni, addig a román joggyakorlat a nemzeti társasági jogi szabályozáshoz hasonlóan töredezettséget mutat, ami végső soron pedig jogbizonytalansághoz vezet.



Nyilvántartási szám: DEENK/169/2019.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Fegyveresi Zsolt
Neptun kód: MFL6R9
Doktori Iskola: Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10044382

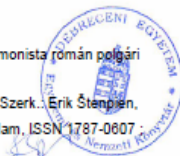
A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (5)

- Fegyveresi, Z.:** A tagok/résztvényesek.
In: Román társasági jog / Veress Emőd, Fegyveresi Zsolt, Pál Előd, Forum Iuris Kiadó, Budapest, Kolozsvár, 153-228, 2019, (Forum Iuris könyvek ; 32.) ISBN: 9786069437285
- Fegyveresi, Z., Veress, E.:** A nehézségekkel küzdő vállalat.
In: Magánjogi alaptan. Szerk.: Veress Emőd, Avornicului Mihály, Bíró Biborka Eszter, Fegyveresi Zsolt, Kokoly Zsolt, Székely János, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 160-178, 2018. ISBN: 9786069451380
- Fegyveresi, Z.:** A részvényes szavazati joga a magyar és román társasági jogban = (The Voting Rights of the Shareholder in Hungarian and Romanian Company Law).
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 7 (2), 263-284, 2018. ISSN: 2285-8293.
- Fegyveresi, Z.:** The Persistence of Some Characteristic of Commercial Law in the Monist Romanian Civil Law.
In: New Civil Code in Hungary and Romania. Ed.: Menyhárd Attila, Veress Emőd, Springer International Publishing, Cham, 35-43, 2017, (Ius Gentium: Comparative Perspectives on Law and Justice, ISSN 1534-6781 ; 63) ISBN: 9783319633268
- Fegyveresi, Z.:** A piacra lépés feltételei a romániai és uniós tőkepiaci szabályozásokban.
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 4 (2), 195-208, 2015. ISSN: 2285-8293.

Konferenciaközlemények (1)

- Fegyveresi, Z.:** A kereskedelmi jog egyes sajátosságainak továbbélése a monista román polgári jogban.
In: X. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója, 2015. Szerk.: Erik Stenpien, Miskolczi Bodnár Péter, KRE ÁJK, Budapest, 24-29, 2015, (Jog és állam, ISSN 1787-0607 - 20.) ISBN: 9789639808478





További közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (8)

7. **Fegyveresi, Z.:** Alaptőke-emelés átváltoztatható vagy átváltozó kötvények részvényné alakításával ; Alaptőke-emelés az alaptőkén felüli vagyon terhére ; Alaptőke-emelés dolgozó részvények forgalomba hozatalával ; Alaptőke-emelés új részvények forgalomba hozatalával ; Alaptőke leszállítása (önkéntes és kötelező) ; Céh ; Részvénykivezetés ; Társasági jog fejlődése Ausztriában ; Társasági jog fejlődése Franciaországban ; Társasági jog fejlődése Nagy-Britanniában ; Társasági jog fejlődése Németországban ; Törzstőke felemelése ; Törzstőke felemelése törzstőkén felüli vagyonból ; Törzstőke felemelése új törzsbetétek teljesítésével ; Törzstőke leszállítása ; Ügyvezető - korlátolt felelősségű társaság.
In: Társasági jogi lexikon. Szerk.: Dúl János, Lehoczki Zóra Zsófia, Papp Tekla, Veress Emőd, Dialog Campus Kiadó, Budapest, 17, 18, 19, 20, 82, 214, 254, 255, 258, 260, 281, 282, 283, 291, 2019, (Scientia Rerum Politicarum) ISBN: 9786155920127
8. **Fegyveresi, Z.:** A szövetkezetek.
In: Magánjogi alaptan : a közgazdászképzés számára. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 154-160, 2018. ISBN: 9786069451380
9. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): a királyi diktatúra és az Antonescu-diktatúra közjoga.
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 383-393, 2018. ISBN: 9786069451397
10. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): a rendszerváltás és az 1991. évi alkotmány (1989-).
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 412-418, 2018. ISBN: 9786069451397
11. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): Erdély közjogi integrálása és a két világháború közötti demokratikus berendezkedés (1918-1937).
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 389-393, 2018. ISBN: 9786069451397
12. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): történeti áttekintés.
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 359-369, 2018. ISBN: 9786069451397
13. **Fegyveresi, Z.:** The Share as a Security.
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 7 (1), 125-127, 2018. ISSN: 2286-6293.





14. Fegyveresi, Z.: Recenzió: Manuel Guţan: Sisteme de drept comparate. Introducere în teoria generală a dreptului comparat (Összehasonlító jogrendszerek. Bevezetés az összehasonlító jog általános elméletébe).

Debreceni Jogi Műhely. 12 (3-4), 1-6, 2015. EISSN: 1786-5158.

DOI: <http://dx.doi.org/10.24169/DJM/2015/3-4/12>

MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: C

MTA Állam- és Jogtudományi Bizottsága irányelvei szerint:

„C” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 1, melyek közül az értekezés alapjául szolgál: 0

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2019.04.29.



University Doctoral (PhD) Dissertation Abstract

**THE NON-PROPERTY RIGHTS OF SHAREHOLDERS
IN HUNGARIAN AND ROMANIAN COMPANY LAW**

Zsolt Fegyveresi

Supervisor: Dr. Veronika Szikora professor



UNIVERSITY OF DEBRECEN
Marton Géza Doctoral School of Legal Studies

Debrecen, 2019

I. The Prerequisites, Topic and Aims of the Thesis

The company limited by shares is the most complex form of companies as economic enterprises. The company limited by shares is a capital company in which the personal traits of the members (shareholders) are less significant, with greater emphasis on the resources placed by them at the disposal of the company, the capital. It may also be said of the company limited by shares that it constitutes a concentration of capital which is able to function independently of its shareholders.

In the organizational functioning of the company limited by shares the principle of democratic governance is applied, whereby as a rule during the company's shareholders' meetings the majority of shareholders may pass valid decisions, while the task of controlling the company falls to the executive officers, the supervisory board supervises management with the aim of protecting company interests, and the auditor is a guarantee for the legal functioning of the company.

From the shareholders' perspective property rights may seem more significant than organizational rights with no monetizable value, because the primary goal of the 'investor' is achieving a profit, which he/she is able to attain either by payment of dividends or capital gains (the difference between the price at which stock was bought and resold). In order to achieve such profit, it is also indispensable for the shareholder that the company function efficiently because he/she is only entitled to dividends from any corporate profits remaining after taxes have been paid. This is the reason why, in order to exercise his/her rights over assets the shareholder may have an interest in exerting influence over the control of the company. This influence may be primarily exerted by exercising his/her rights within the organization, which do not pertain to any property or asset.

According to the point of view formulated in Hungarian legal history literature two groups of shareholders have formed: "the first, smaller group consists of large shareholders who have ceased to be anonymous capitalists and were able to exert decisive influence on the control of the company. Opposing them stood the large mass of small shareholders who have acquired shares only in hopes of a dividend or of profiting from an increase in the share price, but were unable, and in large part also unwilling to meddle in the affairs of the company. The small shareholder is less of an entrepreneur, but more

rather becomes a creditor.”¹¹ As it is apparent from the cited text of legal literature it is from the perspective of “large shareholders” that it may become important for them to exercise their non-property/organizational rights for they are the ones who in effect are able to wield decisive influence over the control of the company. Naturally, the property and non-property/organizational rights should also be considered rights to which minority shareholders are entitled to, based on the principle of equal treatment, and it is for this reason that regulations attribute a large degree of attention to ensuring the exercise of non-property rights for the minority shareholder, like for example initiating a session of the shareholders’ assembly or developing the agenda of such assemblies.

In our thesis we examine the most basic, non-property rights of shareholders in Hungarian and Romanian company law. According to our view the topic to be examined is timely, as ensuring the exercise of non-property rights by the shareholders and their protection is a constant presence in various company law norms. At the same time the topic, which is the object of our enquiry, the interpretation of relevant company law norms, can also be readily discovered in the rich jurisprudence of various courts.

While Hungarian and Romanian company law rests on different foundations of legal doctrine – in Hungarian company law the German influence, while in the Romanian a stronger French influence may be demonstrated – the rules in force do show similarities in the case of both countries. Numerous differences, especially solutions developed by jurisprudence may also be demonstrated. In our thesis we endeavour to examine from the perspective of non-property rights granted to shareholders the rules which constitute the backbone of the company law regulations which are currently in force in these two countries.

As it is also stated in Hungarian legal literature, as relevant to the significance of comparative legal analysis of company law, various experiences to which national company law regulations give rise, may, through their comparative evaluation and the formulation of conclusions, contribute to the development of various company law regimes.¹²

¹¹ HORVÁTH Attila, *A magyar kereskedelmi jog története*, In: MEZEY Barna (ed.), *Magyar jogtörténet*, Osiris Kiadó, Budapest, 2004, 180.

¹² SZIKORA Veronika, *Az összehasonlító jog fókuszában: az európai társasági jogi jogközelítés*, In: SZIKORA Veronika – ÁRVA Zsuzsanna (eds.), *Jogtudomány a*

II. The Hypotheses of Our Evaluation

During the course of our research the following hypotheses may be formulated:

1. Hungarian company law has formed primarily as an offshoot of the German type of company law, while Romanian company law is tributary in its formation to the French type of regulation. During our inquiry the question arises whether in relation to the rights of the company limited by shares, and especially the rights of the shareholders are there any apparent differences which manifest themselves between the Hungarian and Romanian regulations in force? Our conclusions seem to indicate in the direction that in reality, in the company law in force no significant divergence exists, on the one hand thanks to the harmonization of laws, but it is at least as significant, that the interests to which legal protection is granted and which fundamental the non-property rights of shareholders (the requirement to properly inform shareholders, to ensure their participation in the taking of decisions etc.) are quasi-identical in both states, and as a result, the law shall tend to form similar solutions.

2. Romanian regulation is partly obsolete, as it was prepared in haste following the regime change, and its basic model is constituted by the Charles II. Commercial Code,¹³ an act which reflects the conditions of the 1940s, and which has been amended at least 40 times in the last twenty-eight years, often due to constraints imposed by EU legal harmonization, breaking the internal equilibrium and coherence of the law. In contrast, the Hungarian regulation is quite new and, therefore reflects the latest state of international development of company law. This hypothesis is confirmed in the main lines of the dissertation.

3. The novelty of Hungarian company law, the wide use of dispositivity may also result in legal uncertainty, especially in the case of companies limited by shares. In some cases, when the imperative or dispositive nature of a given

jogfejlődés szolgálatában. Szemelvények a modern jogi kutatások köréből. A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának kiadványa, Debrecen, 2017, 182.

¹³ VERESS Emőd, *A magánjog újrakodifikálásának kísérletei II. Károly idejében.* In: VERESS Emőd (ed.), *Erdély jogtörténete*, Forum Iuris Könyvkiadó, Kolozsvár, 2018, 465-466.

norm is to be established, this raises real difficulties. This issue was not generally intended to be analysed by us, the legal literature is constantly concerned with this question,¹⁴ and legal practice is still looking for the right solutions, and such general analysis could even constitute the subject of separate scientific research. However, we had to mention controversial or disputable issues arising from the non-property rights of shareholders (for example, questions related to the election of the supervisory board) and their analysis is an important part of the thesis.

4. In the case-law, we have put forward the hypothesis that courts will ensure adequate protection and enforcement of shareholder rights. The research revealed that in Hungarian court practice, the rules on shareholder rights were consistently applied in a way that was in line with the various successive regulations of company law, gradually developing the interpretation of the related legislation in order to solve emerging problems concerning the rights of shareholders. There is also considerable court practice in the Romanian legal system for upholding the non-property rights of shareholders, but this practice does not show the consistency and relative predictability of its Hungarian counterpart, because there are critical issues where there is legal uncertainty due to the lack of uniformity in solutions passed at the level of different courts of appeal, resulting in a lack of established jurisprudence. This is otherwise related to the follow-up to the hypothesis indicated in the second point: as a result of the series of amendments, conceptual fragmentation has developed in the structure of the law, which also directly and negatively affected the quality of judicial application.

¹⁴ SÁRKÖZY Tamás, *Az új Ptk. jogi személy könyvéről*, Jogtudományi Közlöny, 2013/68., 461–470. SÁRKÖZY Tamás, *Még egyszer a Ptk. jogi személy könyve állítólagos diszpozitivitásáról*, Gazdaság és Jog, 2015/11., 8–14. AUER Ádám, *A diszpozitivitás jelentősége a társasági jogban*, Magyar Jog, 2016/7–8, 395–404. AUER Ádám, *Gondolatok a Ptk. Harmadik könyvének diszpozitív szabályozásáról*, In: AUER Ádám – DÜL János (eds.), *Opuscula Civila 2016-2017*, Budapest, Dialog Campus Kiadó, 2019, 52-63. VÉKÁS Lajos, *A diszpozitív szabályozás elve és az elv kérdőjelei a gyakorlatban*, Magyar Jog, 2018/7–8., 385–391, VERESS Emőd, *Lehetséges-e Magyarországon bemutatóra szóló részvényt kibocsátani? Megjegyzések a magyar társasági jog kógenciájáról és diszpozitivitásáról*, Gazdaság és Jog, 2010/8, 21-25. KISFALUDI András, *A jogi személyek szabályozása az új Polgári Törvénykönyvben*, Jogtudományi Közlöny, 2013/7-8, 333-342.

III. Structure of the Thesis and Methodology of the Research

The 8 chapters of the thesis are divided into three main parts. The first structural unit includes the introductory chapter in which we give the reasons for our choice of topic, we determine the legal systems to be examined in the course of our thesis, our goals, and our hypotheses. In this introductory chapter (Chapter 1) we also present the research methodology of the thesis. The 6 chapters of the second structural unit (Chapters 2–7) constitute the ‘backbone’ of the thesis. In these chapters we examine the non-property rights of the shareholders. In the second chapter we place the shareholder under the microscope, we present the cases when the legal relationship which defines the status of shareholder is born or ceases to exist, the tentative classification of shareholders’ rights.

In the following chapters the analysis of the non-property rights we examine takes place. The examining of the five non-property rights is done according to the following order: the right to information, the right to participate at the general meeting of shareholders, the right to vote, the right to propose and elect executive officers and members of the supervisory board and the right to seek judicial review of the decisions adopted during shareholders’ meetings. Each chapter analysing these rights starts with an introductory part, regarding the given non-property right, and in the following sections we separately examine the regulations in Hungarian and Romanian company law and the pertinent jurisprudence. In the final chapter (Chapter 8) we turn to the summarization of the results of our thesis, emphasizing the most important new, original scientific results.

During our inquiry we employ several methods of research utilized in the field of social sciences: the legal comparative approach, the descriptive-analytical, and the conclusion methods; where we deemed appropriate, the historical method was also used. In the process leading to scientific results, one of the unavoidable methods of our research was the discovery of the sources of Hungarian and Romanian legal literature pertaining to the topic and their processing, the collecting of legal norms linked to the topic of research, and their comparative analysis, as well as the analysis of relevant jurisprudence. In concordance with the methods of comparative law we took into consideration both the similarities and the differences which could be determined between the examined legal systems. With the help of the descriptive-analytical method we strove to define the problems raised by the

legal normative texts and shine light on questions of interpretation. The method of conclusion is strongly linked to the descriptive-analytical approach with the help of which we strove to formulate new points of view.

IV. New Scientific Results of the Dissertation

On the one hand, we carried out a comparative synthesis and analysis of Hungarian and Romanian literature and jurisprudence. Surpassing a simple comparison, we managed to achieve results with scientific or even practical relevance. This summary chapter contains the most important original scientific results of the dissertation, with the remark that these results are naturally built upon the previous literature of the field and relevant judicial practice.

We would like to highlight the following scientific results of the research:

1. In accordance with Hungarian company law, in the exercise of their right to information, shareholders may request to be briefed on the agenda items in writing, at least 8 days prior to the date of the general meeting. Shareholders must receive the answer containing the briefing at least 3 days before the date of the general meeting. The law does not contain a provision pertaining to the form of the briefing, but it can be inferred from the wording that this should be given in writing. It is important to mention that this shareholder right can only be exercised in relation to the matters set out in the agenda of the general meeting. The board of directors may refuse to respond to a request for information if it is alien to the matters on the agenda of the general meeting.

In our opinion, the 8-day deadline can only apply to a written request for information and may not restrict the exercise of the shareholder's rights set forth in § 3:257 of the Hungarian Civil Code to be informed at the general meeting. Thus, if the shareholder failed to request written information at least 8 days prior to the general meeting, he may do so at the general meeting itself.

2. With regard to the right to information, we would also like to highlight the provisions of § 3:258 para. (2) of the Hungarian Civil Code, which sets out the right to provide information in accordance with the Accounting Act and the report of senior executives. According to this § the board of directors and the supervisory board are required to disclose the material data of their respective reports to the shareholders at least 15 days prior to the general

meeting. Of course, the information may take place sooner, this evidently results from the formulation of the § however, a deadline shorter than 15 days may not be provided for by the company statute. The law does not specify what constitutes material data relevant to the report and how it should be made available to shareholders. In our view, the manner in which the relevant material data are to be communicated should be laid down in the companies' statutes. If this is not the case, the requirements for sending the invitation to the general meeting shall be applied by analogy.

3. As explained in relation to the Romanian legislation, there is a difference of opinion in legal literature and case-law regarding the level of detail the agenda should present to the invited, in relation to the right to information. In our view, it follows from the provisions of the Companies Act that the agenda of the general meeting must clearly and unequivocally indicate the items to be discussed, but the law does not provide for a detailed description of them. In agreement with the judicial practice described in the discussion of this topic, our view is that it is not enough simply to list the items on the agenda, but that an explanation should also be given for these in the interest of efficiently providing preliminary information.

The purpose of precisely stating the items on the agenda is to inform the shareholders. With regard to the content of the agenda items in the invitation to the general meeting, the viewpoint of the literature is that it is not fortunate to have the wording "other" or "other issues". These too general terms lead to misunderstandings and do not actually meet the requirements of the law.¹⁵ In our opinion, the "other" issues cannot be decided upon at the general meeting unless the shareholders unanimously decide to the contrary. Otherwise, the resolution of the general meeting may be challenged in court by the shareholders opposing the resolution and by those shareholders who did not attend the general meeting.

4. In connection with the shareholder's right to ask questions, we have explained that the Romanian legislation allows shareholders, regardless of the extent of their contribution, to ask the company's executive officers questions related to the operation of the company after convening the general meeting, but before it has been held. Questions should be sent in writing to senior officials who will answer the questions asked in the general meeting.

¹⁵ GEORGESCU, *cited work* 318.

The legal norm does not provide whether or not the answer is to be given orally or in writing. In our opinion, the answer can only be given orally, what has been said being recorded in the minutes, a copy of which may be provided upon request for the shareholder with reference to the shareholder's right to information, after the general meeting.

5. In connection with the right to participate in the general meeting, it was emphasized that the Hungarian regulation in the case of a public limited company stipulates that no decision may be made on matters falling within the competence of the supreme body without holding a general meeting. [Hungarian Civil Code § 3:268 para. (3)]. It follows from the legal provision that a public limited company may not take a decision without holding a meeting, so it is not allowed to benefit from the possibility of taking a decision without holding a meeting, provided by § 3:20 of the Hungarian Civil Code. In our view, the provision is imperative, it cannot be derogated from, so that any contrary provision of the articles of association which allows the decision to be taken by a public limited company without holding a meeting is null and void.

6. The § 3:271 of the Hungarian Civil Code, at para. (1) provides that in the case of a private limited company the general meeting shall be convened at least fifteen days prior to the commencement date of that meeting by written invitation addressed to the shareholders. Para. (2) allows the invitation to the general meeting to be sent electronically at the request of a shareholder. As noted in the case of a private limited company, convening a general meeting may be a simpler task, as the shareholder structure is more transparent than in the case of a public limited company. In our opinion, it would be more fortunate and more expedient to send the invitation to the general meeting in the case of a private limited company, both in writing and at the request of the shareholder electronically. However, according to the described literature,¹⁶ e-mails sent without an electronic signature or the application of some other solution that identifies the message may give rise to abuse, so in the statutes the appropriate IT solutions should be matched to this mode of transmission in order to secure the invitation. As described above, the Romanian regulation provides that the invitation sent by e-mail must be accompanied by a qualified electronic signature.

¹⁶ GÁL Judit, In: PETRIK Ferenc (eds.), *cited work* 379.

7. Until the modification of Romanian company law in 2006, the holders of preferred stock which provides priority when apportioning the dividend were not allowed to participate in the general meetings of the company. As a result of the amendments, they were allowed to participate in the general meeting, but they still do not have the right to vote. As a result of the amendments, the question arose as to whether the shareholders with dividend preference could initiate the convening of the general meeting of the company. We do not, therefore, agree with the view that the dividend preference shareholders may not ask for a general meeting of the company to be convened.¹⁷ In our view, there is no legal impediment to this, nor can exercise of this right be restricted to the detriment of the shareholder in principle by the company statute.

8. In the case of cumulative voting, the Romanian legal literature also states that this voting system does not ensure equality of shareholders' rights,¹⁸ but another view, according to which cumulative voting is a type of multiple voting is also maintained.¹⁹ As we have explained, our position on this issue is that the cumulative voting system gives equal rights to all shareholders of the company. The example shown in the thesis also underlines the fact that all shareholders receive equal treatment when applying the cumulative voting method. With the voting system, the legislator in reality desired to ensure the representation of minority shareholders in the corporate bodies of the company, but in our opinion, this does not violate the principle of equality of rights provided by the shares. Contemplating the second position, our view is that a cumulative system does not constitute a type of multiple voting, since, unlike multiple voting, where a share grants multiple voting rights, the principle of proportionality is not violated in cumulative voting, i.e. a share continues to provide just one vote.

9. In connection with the possible exclusion and restriction of voting rights, according to the quoted Hungarian legal literature, the cases defined in the Hungarian Civil Code, where the person entitled to vote cannot exercise his/her right to vote, have no external influence.²⁰ Therefore, according to the

¹⁷ CĂRPENARU – PIPEREA – DAVID, *cited work* 398.

¹⁸ ȚUȚUIANU Adrian, *Piața de capital. Regimul juridic aplicabil participanților*, Editura Hamangiu, 2007, 130.

¹⁹ SCHIAU – PRESCURE, *cited work* 330.

²⁰ KISFALUDI András, In: GÁRDOS Péter – VÉKÁS Lajos (eds.), *cited work* 228-229.

quoted author, members or founders, if they can agree with each other, may exercise their voting rights even if this is barred by the Hungarian Civil Code. In our view, the dispositive nature of the rule cannot be clearly established from the content of the provision, nor from modelling its conceivable purpose. For example, if a decision is made at a general meeting that absolves a shareholder from attributing a compulsory nature to the decision or exempts a shareholder from liability, or if the legal entity gives some other preference to a shareholder, the participation of the interested shareholder in a given decision is not only apt to infringe upon the interest of the company (internal affairs) but also the interests of the company's creditors (external affairs).

10. As explained above, the share class and its subtypes conferring preferential voting rights are not mentioned in Romanian company law. In our opinion, the possibility of issuing a voting multiplier can be inferred from the wording of the law. Government Ordinance no. 99/2006 on Credit Institutions and Capital Adherence referred to in the thesis, at Article 12 para. (2) contains an explicit prohibition on deviating from the principle of one share one vote in the statutes of credit institutions. If the Companies Act would not allow companies limited by shares to issue shares with voting rights, the prohibition laid down in the above-mentioned emergency government ordinance would be redundant. Therefore, we do not agree with the viewpoint of the literature that the fact that the Companies Act only provides for the possibility of limiting voting rights attached to shares [Article 101 para. (2) of the Companies Act] would require that the no additional voting rights may be attached to such shares.

11. As we have said, as regards the right of requesting judicial review, the provisions of the Romanian legislation on the sphere of persons entitled to bring an action to challenge a decision of the general meeting are unclear. As a consequence, the positions by the above literature, presented in the thesis differ regarding the persons entitled to the right to act against decisions of the general meeting which run contrary to the law, when it comes to persons other than the shareholders. Without repeating views expressed in the literature, we would like to emphasize that we do not agree with the view that only shareholder executive board members and board of directors' members can make use of their right to request judicial review. Both the shareholder and the non-shareholder members of the executive board (board of directors' members) are entitled to challenge the decision. Regardless of the fact that the provisions of Article 132 para. (6) and para. (7) do not explicitly refer to

this, as well as considering the fact that the right of the non-shareholder board of directors members (executive board members) to attack the decision is not explicitly excluded either, we are convinced that if the legislator's intention was the exclusion of this right, it would have been stated by the law *expressis verbis*.

Contemplating our research hypotheses, we can say that there is no strong discrepancy between the Hungarian and Romanian company law regulations in force, especially regarding shareholder rights. As mentioned in the introductory part of our dissertation, the primary reason for this is in the European Union's legal harmonization and legal unification efforts. However, in addition to the similarity of national company law regulation, it is equally important that legally protected shareholder interests are the same, and so the law also must provide similar solutions. It can be stated that there is a "qualitative" difference between the text of the two examined legal acts (the relevant provisions of Book III of the Hungarian Civil Code and the Romanian Companies Act). This is due to the fact that while the development of the new Hungarian regulations took into account the tendencies of the international development of company law, the legislator tried to keep from becoming obsolete the Romanian regulation during the last two and a half decades by making numerous modifications, ultimately with little success. The changes broke the internal equilibrium and coherence of the law, which could lead to legal interpretation problems.

From the examination of Hungarian and Romanian jurisprudence in the field of company law it may be determined that while Hungarian jurisprudence desires to react to issues of company law pertaining to the non-property rights of shareholders in a consistent way, the Romanian jurisprudence, similarly to domestic rules of company law shows fragmentation, which in turn leads to uncertainty.



Registry number: DEENK/169/2019.PL
Subject: PhD Publikációs Lista

Candidate: Zsolt Fegyveresi
Neptun ID: MFL6R9
Doctoral School: Géza Marton Doctoral School of Legal Studies
MTMT ID: 10044382

List of publications related to the dissertation

Articles studies (5)

1. **Fegyveresi, Z.:** A tagok/résztvényesek.
In: Román társasági jog / Veress Emőd, Fegyveresi Zsolt, Pál Előd, Forum Iuris Kiadó, Budapest, Kolozsvár, 153-228, 2019, (Forum Iuris könyvek ; 32.) ISBN: 9786069437285
2. **Fegyveresi, Z., Veress, E.:** A nehézségekkel küzdő vállalat.
In: Magánjogi alaptan. Szerk.: Veress Emőd, Avornicului Mihály, Bíró Bőborka Eszter, Fegyveresi Zsolt, Kokoly Zsolt, Székely János, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 160-178, 2018. ISBN: 9786069451380
3. **Fegyveresi, Z.:** A részvényes szavazati joga a magyar és román társasági jogban = (The Voting Rights of the Shareholder in Hungarian and Romanian Company Law).
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 7 (2), 263-284, 2018. ISSN: 2285-6293.
4. **Fegyveresi, Z.:** The Persistence of Some Characteristic of Commercial Law in the Monist Romanian Civil Law.
In: New Civil Code in Hungary and Romania. Ed.: Menyhárd Attila, Veress Emőd, Springer International Publishing, Cham, 35-43, 2017, (Ius Gentium: Comparative Perspectives on Law and Justice, ISSN 1534-6781 ; 63) ISBN: 9783319633268
5. **Fegyveresi, Z.:** A piacra lépés feltételei a romániai és uniós tőkepiaci szabályozásokban.
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 4 (2), 195-208, 2015. ISSN: 2285-6293.

Conference presentations (1)

6. **Fegyveresi, Z.:** A kereskedelmi jog egyes sajátosságainak továbbélése a monista román polgári jogban.
In: X. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója, 2015. Szerk.: Erik Stenpien, Miskolczi Bodnár Péter, KRE ÁJK, Budapest, 24-29, 2015, (Jog és állam, ISSN 1787-0607 20.) ISBN: 9789639808478





List of other publications

Articles, studies (8)

7. **Fegyveresi, Z.:** Alaptőke-emelés átváltoztatható vagy átváltozó kötvények részvényé alakításával; Alaptőke-emelés az alaptőkén felüli vagyon terhére; Alaptőke-emelés dolgozó részvények forgalomba hozatalával; Alaptőke-emelés új részvények forgalomba hozatalával; Alaptőke leszállítása (önkéntes és kötelező); Céh; Részvénykivezetés; Társasági jog fejlődése Ausztriában; Társasági jog fejlődése Franciaországban; Társasági jog fejlődése Nagy-Britanniában; Társasági jog fejlődése Németországban; Törzstőke felemelése; Törzstőke felemelése törzstőkén felüli vagyonból; Törzstőke felemelése új törzsbetétek teljesítésével; Törzstőke leszállítása; Ügyvezető - korlátolt felelősségű társaság.
In: Társasági jogi lexikon. Szerk.: Dúl János, Lehoczki Zóra Zsófia, Papp Tekla, Veress Emőd, Dialog Campus Kiadó, Budapest, 17, 18, 19, 20, 82, 214, 254, 255, 258, 260, 281, 282, 283, 291, 2019, (Scientia Rerum Politicarum) ISBN: 9786155920127
8. **Fegyveresi, Z.:** A szövetkezetek.
In: Magánjogi alaptan : a közgazdászképzés számára. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 154-160, 2018. ISBN: 9786069451380
9. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): a királyi diktatúra és az Antonescu-diktatúra közjoga.
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 383-393, 2018. ISBN: 9786069451397
10. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): a rendszerváltás és az 1991. évi alkotmány (1989-).
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 412-418, 2018. ISBN: 9786069451397
11. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): Erdély közjogi integrálása és a két világháború közötti demokratikus berendezkedés (1918-1937).
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 369-383, 2018. ISBN: 9786069451397
12. **Fegyveresi, Z.:** Erdély Romániában (1918-): történeti áttekintés.
In: Erdély jogtörténete. Szerk.: Veress Emőd, Forum Iuris Kiadó, Kolozsvár, 359-369, 2018. ISBN: 9786069451397
13. **Fegyveresi, Z.:** The Share as a Security.
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 7 (1), 125-127, 2018. ISSN: 2286-6293





14. **Fegyveresi, Z.:** Recenzió: Manuel Guţan: Sisteme de drept comparate. Introducere în teoria generală a dreptului comparat (Összehasonlító jogrendszerek. Bevezetés az összehasonlító jog általános elméletébe).
Debreceni Jogi Műhely. 12 (3-4), 1-8, 2015. EISSN: 1786-5158.
DOI: <http://dx.doi.org/10.24109/DJM/2015/3-4/12>
Level of HAS Committee on Legal and Political Sciences: C

By the directives of HAS Committee on Legal and Political Sciences:

Publications in periodicals level „C”: 1, related to the dissertation: 0.

The Candidate's publication data submitted to the iDEa Tudóstér have been validated by DEENK on the basis of the Journal Citation Report (Impact Factor) database.

29 April, 2019

